

Животозастраховките с инвестиционен фонд

ГОЛЯМА ПЕЧАЛБА ИЛИ СИГУРНОСТ - ИЗБЕРЕТЕ САМИ

КАКВО СЕ СЛУЧИ НА БОРСАТА

(Продължава от стр. 6)

Но най-сериозно отражение промените в индексите на борсата дадоха върху агресивните инвестиционни фондове, при които инвестициите се правят приоритетно в акции. Там само през януари спадът в стойността на инвестиционните дялове е около 15%. През последните два месеца на 2007 г. също се натрупа около 15% спад. Така при тези инвестиционни фондове спадът след 1 ноември 2007 г. до началото на февруари 2008 г. се доближи до 30%. При застраховките „Живот“, свързани с инвестиционен фонд, стойността на инвестиционните дялове също е обвързана с пазарната стойност на активите, които влизат в портфейла на съответния фонд. Така те нямаше как да не отбележат съответния спад. Предимството при застраховката „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, е фактът, че има възможност в рамките на един избран от клиента фонд да се направи по-голяма диверсификация, като в този фонд се включат дялове от различни фондове с еднакъв риск профил. Но въпреки това ориентирани към капиталови инструменти фондове отбелязаха спадове, близки, макар и в повечето случаи по-ниски от спадовете на самата борса.

Този процес обаче не е валиден само за България. На практика тази негативна тенденция, която у нас започна в началото на октомври 2007 г., беше следствие на общата капиталова криза на световните пазари. Тя беше породена от ипотечната криза в САЩ през пролетта на 2007 г. и засилена от различни неблагоприятни тенденции, свързани с развитието на икономиката най-вече на Щатите и по-малко на страните от ЕС. На практика тези 3-4 месеца, през които фондовата борса в България отбеляза сериозен спад в стойността на своите основни индекси, повториха абсолютно същото движение като борсите в останалите страни на ЕС. През януари спадът в индексите на БФБ беше абсолютно съизмерим със спада на цените на основните европейски борсови индекси. От тази гледна точка българската икономика става все по-зависима от глобалните тенденции. Вече може да се смята, че всяко колебание в цените на акциите, търгувани на БФБ, е по някакъв начин отражение на глобалните икономически процеси. През лятото на 2006 г. също имаше намаляване на основните европейски борсови индекси с 5%-10%, но тогава то почти не повлия на БФБ. Имаше само едно моментно намаление на българските индекси в рамките на 2 седмици, след което те много бързо възстановиха своите стойности и продължиха движението си нагоре. Докато процесът на възстановяване на европейските фондови борси продължи около 3 месеца. Тогава можехме да твърдим, че БФБ все още не е зависима от движението на индексите на европейските фондови борси. Сега обаче глобалните процеси се отразяват и върху развитието на индексите на БФБ, а оттам и на всички активи, чиято цена е свързана с такива инвестиции. Този спад на борсите се отрази на стойността на инвестиционните дялове на всички компании, независимо от това дали техните инвестиционни фондове са базирани на активи, търгувани на европейските фондови пазари или на търгувани на БФБ акции и дялове. Всички фондове почувстваха в сходна степен това намаляване на индексите.“

ноу-хау и по-голяма възможност за получаване на информация за очакваните процеси. В компанията, които са част от международни групи, процесите на определяне структурата на инвестиционните фондове и динамичното управление на активите се извършват дори не от самото българско дружество, а от специални инвестиционни отдели или компании. Те са професионални инвестиционни посредници и могат да предложат онези решения, които на дадения етап имат най-голяма вероятност за успех. Няма нито един инвести-

тор, който да е сигурен, че неговото решение във всеки момент е 100% правилно. Но има инвеститори, които в 90% от случаите вземат правилните решения. Има и т. нар. дребни инвеститори, които в 90% от случаите вземат лошото решение. Затова хората с много дълъг опит и добра представа за развитието на финансовите и капиталовите пазари препоръчват винаги да се прави обратното на това, което прави дребният инвеститор. Причината е, че дребните инвеститори обикновено вземат емоционални решения и с тях влияят върху

движението на пазара. Например ако цените падат, дребният инвеститор продава и това води до още по-голям спад на цените. В тези случаи стратегическите инвеститори ще предпочетат да купуват. И обратно, когато цените са високи, дребният инвеститор смята, че ще вървят все нагоре и тръгва да купува. А всъщност, когато цените са високи, е добре да се продава, тъй като няма тренд, който да върви само нагоре.

Цялата икономика, финансовата сфера и капиталовите пазари се характеризират с цикличност. Изкуството е да се прецени кога даден цикъл завършва и кога е във възход и е добре да се заложи на нарастване на цените.

ПАЗАРЪТ

През 2007 г. животозастраховането у нас продължи да се развива в положителна посока. Премийният приход на пазара като цяло и на отделните компании се увеличи, макар че нивата на застрахователно проникване и застрахователна плътност все още са изключително ниски в сравнение с останалите страни от Централна и Източна Европа,

очерта общата картина Пламен Хинков. И уточни, че делът на животозастраховането в общия застрахователен пазар у нас остава нисък. Очакванията са обемът на целия ни пазар за 2007 г. да е 1,5 млрд. лв., от които 230-240 млн. лв. да се падат на животозастраховането. Това представлява нарастване с малко над 20% в сравнение с 2006 г. Този ръст е значително по-малък от отбелязания през 2006 г. в сравнение с 2005 г., когато животозастрахователният ни пазар нарасна с почти 40%. В сегмента на общото застраховане нарастването е по-малко - с около 18 на сто. Все още делът на животозастраховането остава около 15.5% от целия пазар, което е много по-ниско ниво отколкото в развитите страни от Централна и Източна Европа.

Основната тенденция в българското животозастраховане през 2007 г. е нарас-

таването на новите дългосрочни застраховки. От очакваните 235 млн. лв. пазар над 70% ще бъдат премийни приходи по дългосрочни застраховки „Живот“, прогнози-

ра Хинков. Тенденцията е добра, но тези числа са все още далеч от възможностите, които България предлага.

В повечето компании средната срочност на портфейла е между 8 и 10 години, но в някои от дружествата достига 12-13-15 години. Числата са доста различни в зависимост от продуктовото портфолио на различните дружества.

Почти всички животозастрахователи развиват продуктовото си портфолио във всички посоки, без да слагат акцент на отделен продукт. Но стратегическата цел на всяка от компаниите е да повишава дела на дългосрочните застраховки в портфейла си, като се стреми да увеличава и срочността на тези застраховки. В това отношение все още има големи възможности за развитие. В Унгария например средната срочност на портфолиото на една компания се движи около 15-17 години. Такива са нормалните срокове на животозастрахователните портфейли в развитите в застрахователно отношение страни. За съжаление в България все още много от клиентите предпочитат по-къси срокове на полиците - до 10 години. Този избор се дължи на чисто психологически настроения, свързани с несигурността в бъдещата покупателна стойност на парите, които се спестяват в този вид застраховки. През последните 2 години обаче тази тенденция започна да се променя. Все повече в нововосключените застраховки нараства делът на тези, които са със срок 15-20 години. Но в портфейлите на животозастрахователите продължават да съществуват и да се обслужват полици със срок под 10 години, които намаляват средната срочност на портфейла. Някои компании у нас вече сключват новите застраховки за срок 10 и повече години. Има обаче и дружества, които все още предлагат животозастраховки със спестовен елемент с минимален срок 3 години. В други компании пък този минимален срок е 5 години. Според действащото у нас законодателство дългосрочни са животозастраховките със срок 3 и повече години.

Темата разработи
ЙОАННА СТЕФАНОВА

(Продължава от стр. 6)

РЕАКЦИИТЕ

За разлика от индивидуалните инвеститори, които бяха вложили парите си директно на фондовата борса или бяха закупили дялове от взаимни фондове, клиентите на застраховките „Живот“, свързани с инвестиционен фонд, не се втурнаха да прекратяват застраховките си при спада на борсовите индекси. Причините за това са най-малко две, смята Пламен Хинков. Първата е, че застрахованите са от категорията инвеститори с пониска потребност от ежедневна инвестиционна информация. За много от тях новините за промените в борсовите индекси не бяха подтик към някакви действия. Втората причина е, че при предсрочно прекратяване на застраховката загубата е значително по-голяма отколкото, ако се ликвидира чисто финансова позиция. Ако в резултат на ликвидация на една позиция на борсата човек би загубил 20% от това, че пазарът пада, при същата инвестиция в застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, при предсрочно прекратяване на полицата загубата би била примерно 40%. Това се дължи на прекратяването и на чисто застрахователното покритие, както и на допълнителните разходи, калкулирани в премията, обяснява Хинков. Според него тези доста по-неблагоприятни условия предпазват хората от импулсивни решения - да ликвидират инвестицията, когато преценят, че върви неблагоприятно. И ги стимулират да си дадат сметка, че има реални шансове във времето този инвестиционен индекс да промени своята посока и временната загуба да бъде компенсирана до изтичането на срока на застраховката. А е азбучна истина, че във финансовата сфера емоциите винаги са били лош съветник.

ПРЕПОРЪКИТЕ

Инвестирането директно на капиталовите пазари или чрез придобиване на дялове от взаимни фондове е препоръчително за хора, които имат достатъчно финансови знания и информация, за да могат да направят добър избор за структурата на своя инвестиционен портфейл. За хората, чието ежедневие не предполага да са в течение на всички промени, очаквания и хипотези, влияещи върху цените на пазарите, е по-добре да поверят тези инвестиционни решения на институционални инвеститори, каквито са застрахователните компании. Защото застрахователите могат да акумулират достатъчно средства и да ги вложат в различни рискови профили. А и имат по-добро